

Ιστορία Οικονομικών Θεωριών

Εργασιακή Θεωρία της Αξίας (των
Σχετικών Τιμών) του David Ricardo

David Ricardo, 1772-1823

David Ricardo

Source: Wikimedia

Εργασιακή Θεωρία των Σχετικών Τιμών του Ricardo (1/4)

- Πριν οι αναγνώστες μου μπορέσουν να κατανοήσουν την απόδειξη που προτίθεμαι να τους προσφέρω, θα πρέπει πρώτα να κατανοήσουν τη θεωρία του χρήματος και των τιμών [...]. Αν μπορούσα να ξεπεράσω τα εμπόδια που ορθώνονται στο δρόμο μου να δώσω μια ξεκάθαρη ερμηνεία στην καταγωγή του νόμου της σχετικής ή ανταλλακτικής αξίας, τότε θα είχα κερδίσει τη μισή μάχη. (Ricardo 1951, σσ. xiv-xv)
- κατέχοντας χρησιμότητα τα εμπορεύματα αποκτούν την ανταλλακτική τους αξία από δυο πηγές: από τη σπανιότητα τους και από την ποσότητα εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή τους. (Ricardo, *Principles*, σ. 5)
- Επομένως έχουμε 2 κατηγορίες αγαθών
 - (α) Τα **μη αναπαραγόμενα αγαθά** (έργα τέχνης, σπάνια νομίσματα κ.λπ.) και
 - (β) Τα **αναπαραγόμενα αγαθά** (δηλαδή τα περισσότερα).

Μόνο τα αγαθά που **αναπαράγονται** δύνανται να θεωρητικοποιηθούν και σε αυτά επικεντρώνεται ο Ρικάρντο.

Εργασιακή Θεωρία των Σχετικών Τιμών του Ricardo (2/4)

- Η αξία του εμπορεύματος ή η ποσότητα οποιουδήποτε άλλου εμπορεύματος, με το οποίο θα ανταλλαχθεί, εξαρτάται από τη σχετική ποσότητα της εργασίας η οποία είναι αναγκαία για την παραγωγή του και **όχι** από τη μεγαλύτερη ή μικρότερη αμοιβή, η οποία καταβάλλεται για αυτήν την εργασία (Ricardo, *Principles*, σ. 5).

$$\frac{P_A}{P_B} = F \left(\frac{L_A}{L_B} \right)$$

- όπου P_A/P_B είναι οι σχετικές τιμές των αγαθών A και B , ενώ L_A και L_B είναι οι αντίστοιχες αναγκαίες ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγή αυτών των αγαθών.
- Στη συνέχεια, ο Ricardo υποστηρίζει ότι αν π.χ. μεταβληθεί ο λόγος P_A/P_B δεν αρκεί να γνωρίζουμε ότι αυτή η μεταβολή οφείλεται στον όρο L_A/L_B , διότι υπάρχουν πολλά ενδεχόμενα

Εργασιακή Θεωρία των Σχετικών Τιμών του Ricardo (3/4)

- P_A/P_B αυξάνεται αυτό μπορεί να οφείλεται π.χ. στο ότι
 - το L_A αυξήθηκε και το L_B παρέμεινε σταθερό ή
 - το L_A έμεινε σταθερό και το L_B μειώθηκε ή
 - το L_A αυξήθηκε περισσότερο από ότι το L_B
 - το L_A μειώθηκε λιγότερο από ότι το L_B
 - το L_A αυξήθηκε και το L_B μειώθηκε.
- Ο Ricardo εκφράζει την επιθυμία του για την ανεύρεση (θεωρητικά η έστω πρακτικά) ενός εμπορεύματος που η παραγωγή του
 - (α) απαιτεί παντού και πάντα την ίδια ποσότητα εργασίας, και
 - (β) η τιμή του δε μεταβάλλεται σε κάθε μεταβολή της διανομής του εισοδήματος.
- Ένα τέτοιο εμπόρευμα ο Ricardo το ονόμασε **αμετάβλητο μέτρο της αξίας** (invariable measure of value) και χρησιμοποιείται ως κοινός παρονομαστής (numeraire) στη θέση του L_B , τότε για κάθε μεταβολή στο λόγο των σχετικών τιμών θα μπορούμε να γνωρίζουμε με βεβαιότητα την πηγή αυτής της μεταβολής και αυτή, βέβαια, θα περιορίζεται στην ποσότητα εργασίας του αγαθού A

Εργασιακή Θεωρία των Σχετικών Τιμών του Ricardo (4/4)

- Παρά την έλλειψη ενός τέλει αμετάβλητου μέτρου της αξίας ο Ρικάρντο αποδέχτηκε την αρχή σύμφωνα με την οποία οι σχετικές τιμές των αγαθών ρυθμίζονται από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγής τους. Η Αρχή αυτή ισχύει όχι μόνο στην πρωτόγονη κοινωνία, όπως πίστευε ο Σμιθ, αλλά και στη σύγχρονη κοινωνία, δηλαδή στον καπιταλισμό.
- Η διαφορά είναι ότι στον καπιταλισμό, η προηγουμένως ορθά διατυπωμένη ΑΡΧΗ προσδιορισμού των σχετικών τιμών βάσει των σχετικών ποσοτήτων εργασίας τροποποιείται προκειμένου να συμπεριλάβει την παρουσία και άλλων παραγόντων που επηρεάζουν τις σχετικές τιμές. Δηλαδή τους
 - (α) διαφορετικούς **λόγους κεφαλαίου-εργασίας (K/L)**
 - (β) τις μεταβολές **στη διανομή του εισοδήματος**, όπως επίσης και τον
 - (γ) **χρόνο** που απαιτείται για την ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας.
- Η σχετική σημασία (σπουδαιότητα) αυτών των τροποποιήσεων είναι μικρή, πολύ μικρή, και γι' αυτό δεν μεταβάλουν την αρχικά ορθά διατυπωμένη ΑΡΧΗ της **Εργασιακής Θεωρίας των Σχετικών Τιμών**.

Επαναδιατύπωση των Αριθμητικών Παραδειγμάτων του Ρικάρντο (1/2)

Στο παράδειγμα του Ρικάρντο υποθέτουμε 2 εμπορεύματα, βαμβάκι (= εμπόρευμα Α) και καλαμπόκι (= εμπόρευμα Β) και το κεφάλαιο που επενδύεται για το εμπόρευμα Α είναι £5.500 ενώ ο μισθός ανά εργάτη είναι £50 και έστω ότι εργάζονται 100 εργάτες. Ο λόγος Κεφαλαίου-Μισθών, $K/W=1,1$ (ή ακριβέστερα ο λόγος κεφαλαίου εργασίας $K/L = 5.500/100=55$). Το κέρδος συνολικά υποθέτοντας ένα % κέρδους, $r=10\%$ και συνολική επένδυση ($K+W$) θα είναι $10\% \times 10.500=1.050$ και η τιμή πώλησης, $P=6.050$, που ισούται με το άθροισμα μισθών και κερδών.

Ομοίως και για το εμπόρευμα Β, με τη μόνη διαφορά είναι ότι υποθέτουμε εδώ, έστω και ένα μικρό κεφάλαιο για το εμπόρευμα Β ίσο με £1.500, στο παράδειγμα του Ρικάρντο το κεφάλαιο στο εμπόρευμα Β είναι μηδέν.

	K	$W = wL$	K/W	$\Pi=r(K+wL)$	$P=W + \Pi$
Εμπόρευμα Α	£5.500	£5.000	1.1	£1.050	£6.050
Εμπόρευμα Β	£1.500	£5.000	0,3	£650	£5.650

Επαναδιατύπωση των Αριθμητικών Παραδειγμάτων του Ρικάρντο (2/2)

Οι σχετικές τιμές των αγαθών Α και Β θα διαφέρουν από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που απαιτήθηκαν για την παραγωγή τους

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{6.050}{5.650} = 1,07 > \frac{L_A}{L_B} = \frac{100}{100} = 1$$

Ωστόσο η απόκλιση είναι μικρή, πολύ μικρή, μόνο 7% πράγμα που σημαίνει ότι έχουμε σύγκλιση 93%. Επομένως η εργασιακή θεωρία της αξίας, σύμφωνα με τον Ρικάρντο, έχει πολύ μεγαλύτερη ισχύ στη σύγχρονη κοινωνία από όση θεώρησε ο Σμιθ!

Το αριθμητικό παράδειγμα του Ρικάρντο, επαναδιατυπώνεται ως εξής:

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{wL_A + r(wL_A + K_A)}{wL_B + r(wL_B + K_B)}$$

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (1/4)

Η προηγούμενη σχέση ξαναγράφεται:

$$\frac{P_A}{P_B} = \left[\frac{L_A}{L_B} \right] \left[\frac{1 + r \left(1 + \frac{K_A}{wL_A} \right)}{1 + r \left(1 + \frac{K_B}{wL_B} \right)} \right]$$

Όπου ο πρώτος όρος στην αγκύλη, δηλαδή οι σχετικές ποσότητες εργασίας που ξοδεύτηκαν για την παραγωγή των δύο αγαθών, θεωρείται ο κύριος ή ο δεσπότης όρος και ο δεύτερος όρος στην αγκύλη θεωρείται ο δευτερεύων.

Θεωρείται δευτερεύων όρος, αφενός γιατί το ποσοστό κέρδους, r , **διαχρονικά μειώνεται**, αφετέρου **η τεχνολογική μεταβολή λόγω της διάχυσής της επηρεάζει όλους τους κλάδους της οικονομίας**. Συνεπώς, δεν αναμένονται τρομακτικές αποκλίσεις του λόγου κεφαλαίου-εργασίας μεταξύ των κλάδων της οικονομίας. Επομένως, η σχετική σημασία του όρου στην δεύτερη αγκύλη είναι αφενός περιορισμένη και αφετέρου δύναται να προσδιοριστεί.

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (2/4)

Αφαιρούμε και από τις 2 πλευρές της ανωτέρω σχέσης τους σχετικούς εργάσιμους χρόνους και κατόπιν στοιχειωδών πράξεων λαμβάνουμε

$$\begin{aligned} \frac{P_A}{P_B} - \frac{L_A}{L_B} &= \left[\frac{L_A}{L_B} \right] \left[\frac{1 + r \left(1 + \frac{K_A}{wL_A} \right)}{1 + r \left(1 + \frac{K_B}{wL_B} \right)} \right] - \frac{L_A}{L_B} \\ &= \left[\frac{L_A}{L_B} \right] \left[\frac{1 + r \left(1 + \frac{K_A}{wL_A} \right)}{1 + r \left(1 + \frac{K_B}{wL_B} \right)} - 1 \right] \\ &= \left[\frac{L_A}{L_B} \right] \left[\frac{r}{w + r \left(w + \frac{K_B}{L_B} \right)} \underbrace{\left(\frac{K_A}{L_A} - \frac{K_B}{L_B} \right)}_{\text{Πρόσημο}} \right] \\ &\quad \underbrace{\hspace{10em}}_{\text{Μέγεθος}} \end{aligned}$$

Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (3/4)

Στον Πίνακα 2 που ακολουθεί γενικεύουμε το παράδειγμα του Ρικάρντο υποθέτοντας ότι το ποσοστό κέρδους λαμβάνει τιμές από το 0% μέχρι και 100% που είναι ένα τεράστιο εύρος μεταβολών αν σκεφτούμε ότι το ‘λογικό’ ποσοστό κέρδους στο παράδειγμα του Ρικάρντο είναι 10%. Στην τελευταία γραμμή του Πίνακα παραθέτουμε τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της **Ελαστικότητας των σχετικών τιμών** κατά τα γνωστά

$$e = \frac{\Delta(P_A \cdot P_B^{-1})}{\Delta r} \frac{r}{(P_A \cdot P_B^{-1})} < 1$$

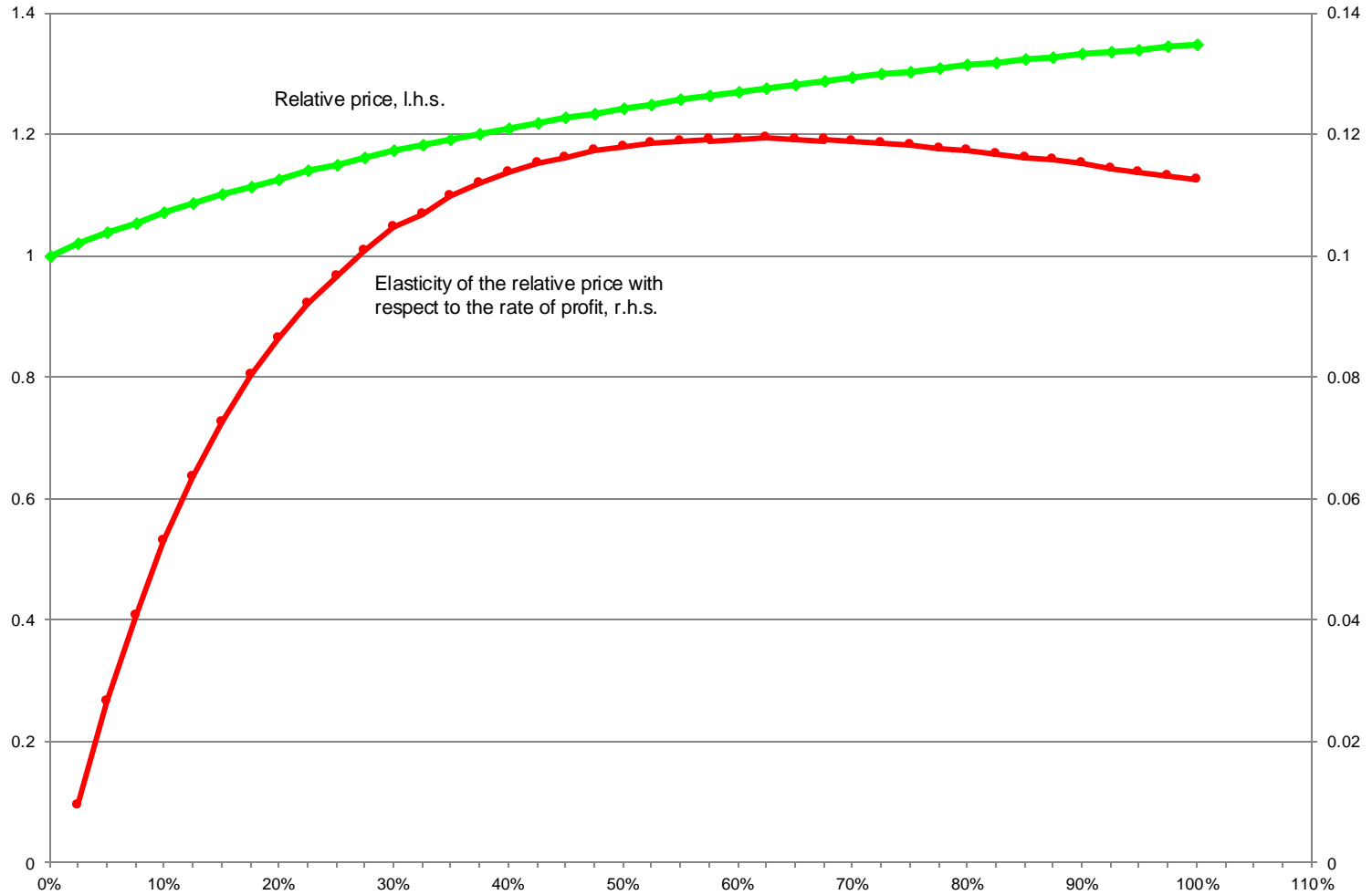
Γενίκευση του αριθμητικού παραδείγματος (4/4)

Σχήμα 1: Σχετικές τιμές και ποσοστό κέρδους

r	0%	5%	10%	20%	40%	62.5%	70%	80%	90%	100%
P_A/P_B	1.00	1.037	1.070	1.127	1.210	1.275	1.293	1.310	1.332	1.347
e		0.026	0.053	0.086	0.114	0.119	0.118	0.117	0.115	0.112

$$e_r = \frac{w(K_A L_B - K_B L_A)}{(wL_B + r w L_B + r K_B) (wL_A + r w L_A + r K_A)} < 1$$

Σχετικές τιμές, % κέρδους και Ελαστικότητα

Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Μεταβολών στη Διανομή Εισοδήματος

Υποθέτουμε μία αύξηση του μισθού, διακρίνουμε 2 περιπτώσεις

1. Ο λόγος κεφαλαίου-εργασίας είναι ίδιος σε όλους τους κλάδους.

Η αύξηση του μισθού οδηγεί σε μείωση των κερδών, αλλά επειδή η μείωση των κερδών θα είναι ομοιόμορφη σε όλους τους κλάδους (αγαθά) συνεπάγεται ότι οι σχετικές τιμές των αγαθών δεν αλλάζουν όπως δεν αλλάζει και το επίπεδο τιμών. Η αύξηση του μισθού θα οδηγήσει σε μείωση του κέρδους!

2. Ο κλάδος Α είναι έντασης κεφαλαίου, ενώ ο κλάδος Β είναι έντασης εργασίας.

Η αύξηση του μισθού μειώνει τα κέρδη και στους δύο κλάδους. Η μείωση όμως των κερδών δεν είναι ομοιόμορφη. Ο κλάδος έντασης κεφαλαίου (χρησιμοποιεί λιγότερη εργασία) η αύξηση του μισθού θα οδηγήσει σε μικρή μείωση των κερδών και σε μικρή (σχετικά με τον κλάδο Β) πτώση του ποσοστού κέρδους. Ο κλάδος Β έντασης εργασίας υφίσταται πολύ μεγαλύτερες απώλειες κερδών και η πτώση στο ποσοστό κέρδους θα είναι μεγαλύτερη (σχετικά με τον κλάδο Α).

Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Διαφορών στον Χρόνο Παραγωγής (1/2)

Έστω 2 αγαθά Α και Β που επενδύουμε το ίδιο ποσό με ποσοστό κέρδους 10%. Στο πρώτο αγαθό επενδύουμε όλο το κεφάλαιο άπαξ (40 εργάτες με μισθό £50).

$$(40 \times £50) = £2.000 = \text{μισθοί}$$

και

$$£2.000 \times 10\% = 200 = \text{κέρδη}$$

Επομένως η τιμή του αγαθού Α, δηλαδή μισθοί και κέρδη θα είναι:

$$£2.000 \times (1 + 0,10) = £2.200$$

Ενώ στο αγαθό Β επενδύουμε το ίδιο ποσό σε δύο ίσες δόσεις:

$$\text{συνολικά } £1.000 \times (1 + 0,10)_{\text{το πρώτο έτος}} + £1.000 \times (1 + 0,10)^2_{\text{το δεύτερο έτος}} = £2.310$$

Οπότε θα έχουμε $2.310/2.200 = 1.05$, δηλαδή 5% απόκλιση. Τυπικά γράφουμε:

Αποκλίσεις ΕΘΑ λόγω Διαφορών στον Χρόνο Παραγωγής (2/2)

$$\frac{P_A}{P_B} = \frac{wL(1+r) + wL(1+r)^n}{w2L(1+r)}$$

$$= \frac{wL(1+r)[1 + (1+r)^{n-1}]}{w2L(1+r)}$$

$$= \frac{1 + (1+r)^{2-1}}{2} = 1.05$$

$$\frac{\partial(P_A/P_B)}{\partial n} = 0.5 \ln(1+r) (1+r)^{n-1} \approx 0.05 > 0$$

Συμπερασματικές παρατηρήσεις για τη Θεωρία της Αξίας του Ricardo

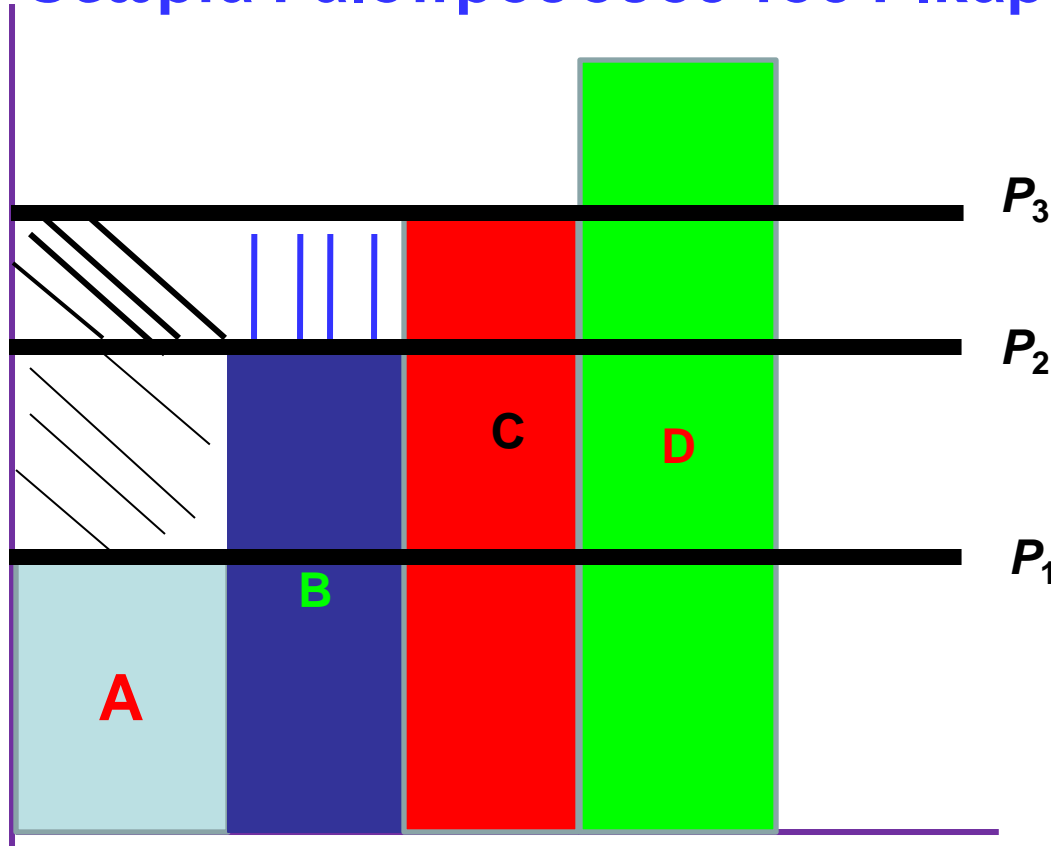
Παρά την έλλειψη ενός τέλειου AMA, ο Ricardo αποδέχθηκε την αρχή ότι **οι σχετικές τιμές των αγαθών εξαρτώνται από τις σχετικές ποσότητες εργασίας που δαπανώνται για την παραγωγή τους**. Αυτή η αρχή ισχύει όχι μόνο για την πρωτόγονη κοινωνία, όπως πίστευε ο Smith, αλλά και στον καπιταλισμό.

Η διαφορά είναι ότι στον καπιταλισμό η προηγούμενη σωστά αναφερθείσα APXH τροποποιείται προκειμένου να λάβει υπόψη

- (α) διαφορετικούς λόγους **κεφαλαίου / εργασίας** (K / L)
- (β) αλλαγές στη **διανομή εισοδήματος**
- (γ) Απαιτούμενου **χρόνου** για την ολοκλήρωση της παραγωγής.

Η σχετική σημασία αυτών των τροποποιήσεων είναι μικρή, πολύ μικρή και δεν αλλάζει την αρχικά ορθά διατυπωμένη APXH της **Εργασιακής Θεωρίας των Σχετικών Τιμών**.

Η Θεωρία Γαιοπρόσόδου του Ρικάρντο

Τεμάχια γης κατανεμημένα σύμφωνα με την παραγωγικότητά τους
μοναδιαίο κόστος = AC (=λογιστικό κόστος+ κανονικό κέρδος).
Έστω η τιμή $P_1 \Rightarrow A$; αν $P_2 \Rightarrow B$ και το τεμάχιο Γης **A** πληρώνει Διαφορική Γαιοπρόσοδο (=πλάγιες γραμμές).

Αν $P_3 \Rightarrow C$ και το τεμάχιο Γης **A** περαιτέρω αυξάνει την γαιοπρόσοδο (πλάγιες σκούρες γραμμές) ενώ η Γη **B** αρχίζει και δίνει γαιοπρόσοδο (κάθετες μπλε γραμμές), ενώ το τεμάχιο Γης **C** πωλεί στην κανονική τιμή **P** που είναι ίση με το κόστος ενώ το τεμάχιο Γης **D** παραμένει ακαλλιέργητο, $P < AC$

Πτωτική Τάση του Ποσοστού Κέρδους στον Ricardo

Κοινωνικό Δράμα κατά τον Heilbroner με 3 «παίκτες»

- Εργάτες** (μισθός επιβίωσης)
- Καπιταλιστές** (εξαρτημένοι από το κέρδος)
- Γαιοκτήμονες** (καρπώνονται τη γαιοπρόσοδο)

Ο **καπιταλιστής** σε πρωταγωνιστικό ρόλο ξεκινά την παραγωγική διαδικασία προκειμένου να αποκομίσει κέρδος το οποίο και επενδύει.

- Αυξάνεται η ζήτηση εργασίας και ο μισθός. Αυξάνει ο πληθυσμός (πληθυσμιακός νόμος: μειώνεται η παιδική θνησιμότητα και οι γάμοι γίνονται σε νεαρότερη ηλικία)

- Αυξάνεται ο πληθυσμός και άρα η ζήτηση για τρόφιμα. (θεωρία γαιοπρόσοδου του Ρικάρντο)

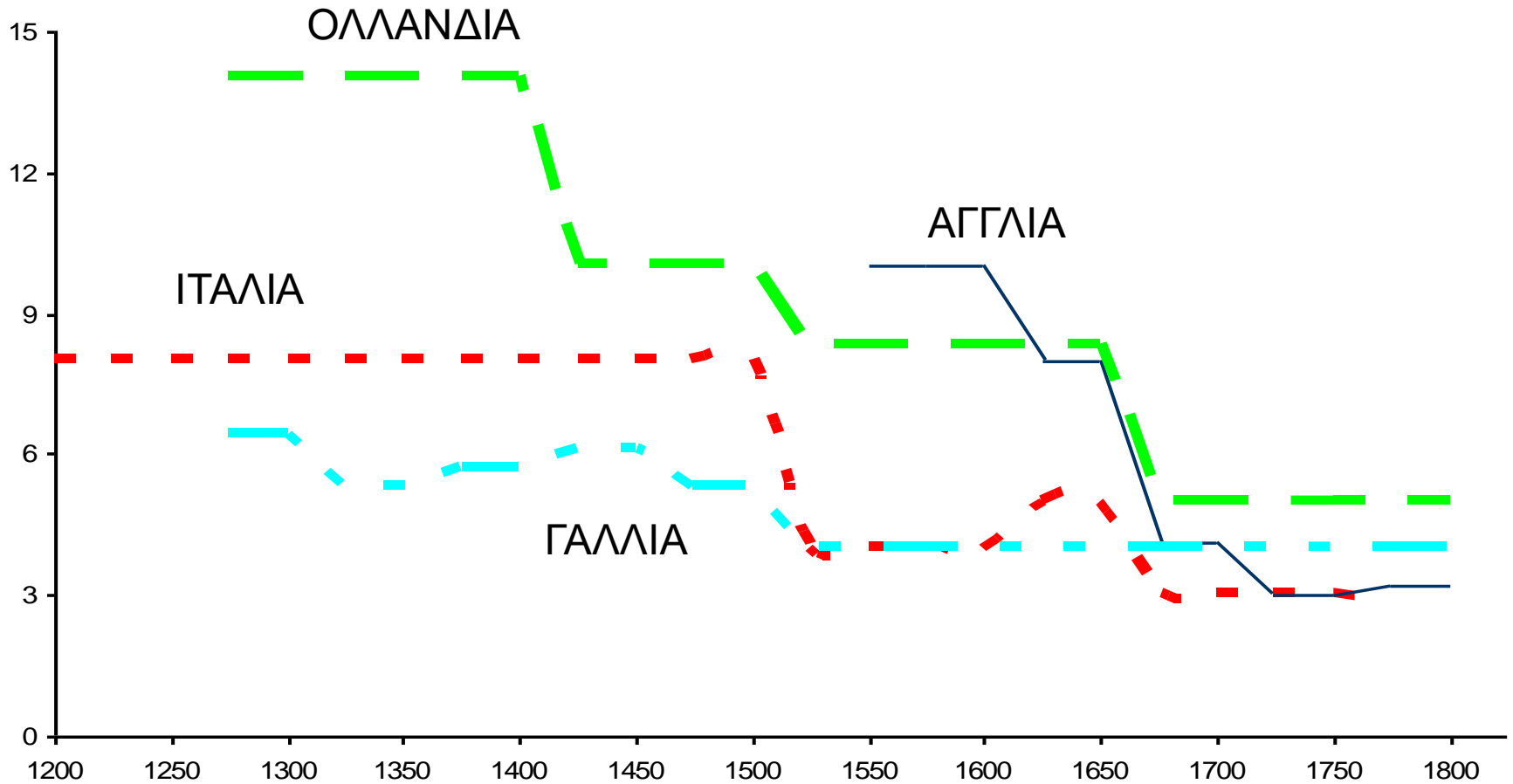
- Καλλιεργούνται ολοένα και λιγότερο εύφορες γαίες και άρα μειώνεται η παραγωγικότητα στην αγροτική Παραγωγή, αυξάνεται το κόστος και η τιμή των αγροτικών προϊόντων.

- Οι εργάτες προκειμένου να συντηρηθούν ζητούν αύξηση μισθού και έτσι μειώνουν το ποσοστό κέρδους. (εντωμεταξύ αυξάνεται η γαιοπρόσοδος).

- Σε βάθος χρόνου το ποσοστό κέρδους μειώνεται τόσο πολύ που αποθαρρύνει τις επενδύσεις και άρα η οικονομία οδηγείται σε **στάσιμη κατάσταση**.

Ο επιχειρηματίας μηδενίζει τα κέρδη του (με δική του πρωτοβουλία αφού επενδύει) και άρα είναι το δραματικό πρόσωπο. Οι εργάτες επιβιώνουν με τον μισθό τους και οι γαιοκτήμονες είναι οι μεγάλοι ωφελημένοι!

Ευρωπαϊκά επιτόκια, 1200-1800

Η Αρχή του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

Σμιθ vs. Ρικάρντο στο διεθνές εμπόριο ή απόλυτο έναντι συγκριτικού κόστους

Υποθέσεις του Ρικάρντο

- Δύο χώρες
- Δύο μόνο αγαθά
- Ελεύθερος ανταγωνισμός
- Εργασιακή θεωρία της αξίας
- Μηδενικό κόστος μεταφοράς
- **Ποσοτική θεωρία χρήματος**

$MV \equiv PQ$ (M=προφορά χρήματος, V=ταχύτητα κυκ.
P=Επίπεδο τιμών, Q=προϊόν. Αν V και Q δεδομένα
τότε $MV \Rightarrow PQ$)

Πίνακας 2. Η Αρχή του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

Χώρες	Αγγλία	Πορτογαλία
Αγαθά		
Υφαντά	100 ώρες εργασίας	90 ώρες εργασίας
Κρασί	120 ώρες εργασίας	100 ώρες εργασίας

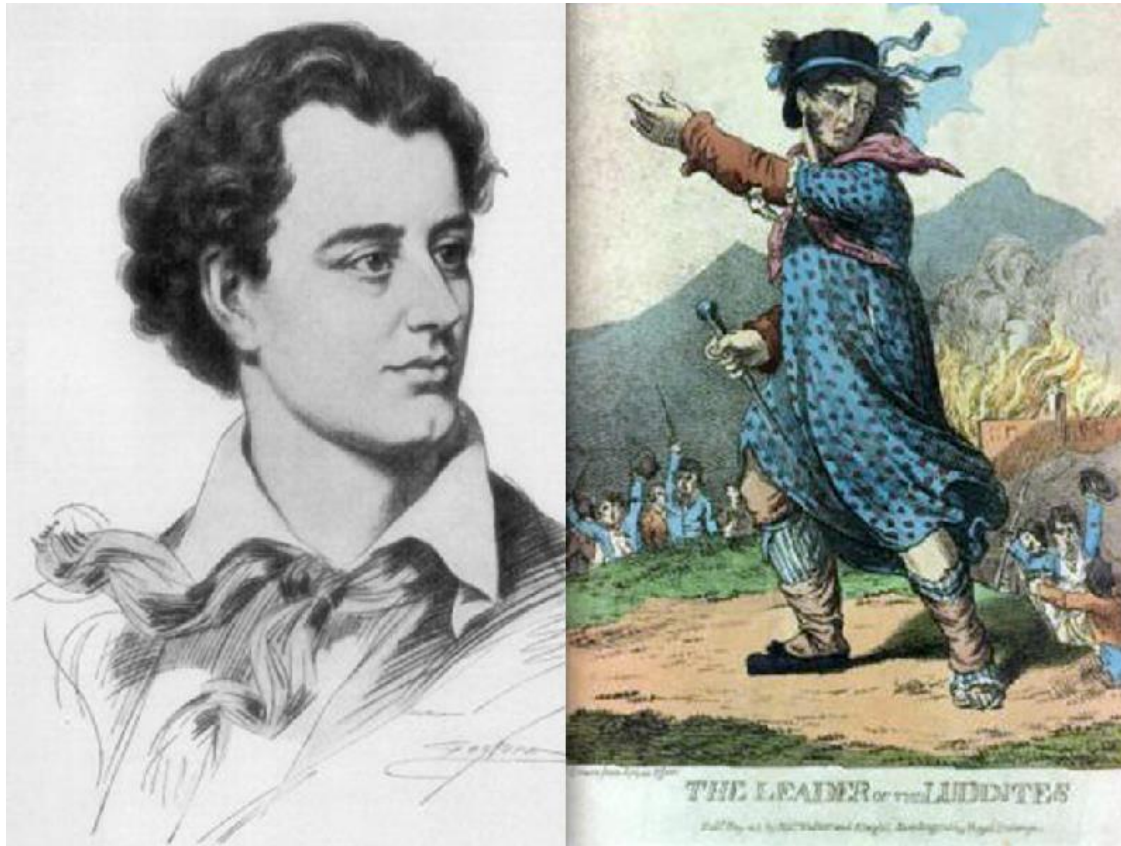
Για το Ζήτημα των Μηχανών (1/4)

- Η τεχνολογική μεταβολή ταυτόχρονα δημιουργεί και καταστρέφει θέσεις εργασίας.
- **Σμιθ** είναι υπέρ της τεχνολογικής μεταβολής (TM) δεν δημιουργεί ανεργία και μειώνει την τιμή από την οποία όλοι επωφελούνται!
- **Ρικάρντο** αρχικά υπέρ της TM στη συνέχεια όμως (3^η έκδοση των αρχών) υποστηρίζει ότι η TM δημιουργεί ανεργία.
- Ned Ludd περί το 1810 κατέστρεψε δύο πλεκτο-μηχανές (ίσως και από αδεξιότητα) ωστόσο το όνομά του έχει συνδεθεί με την αποστροφή προς την τεχνολογική πρόοδο (Λουδιτισμός)

Το σπάσιμο μηχανών γρήγορα απαγορεύτηκε δια νόμου επί θανατική ποινή!

Για το Ζήτημα των Μηχανών (2/4)

Byron reputedly was a bit theatrical in his speech, defended the Luddites and **advocated social reform** not without a typical Byronic reference to the fact that automation had the benefits of putting people out of work while producing inferior material.

Για το Ζήτημα των Μηχανών (3/4)

ο καπιταλιστής πουλά το προϊόν για **£15.000** καλύπτει τις δικές του καταναλωτικές δαπάνες ίσες με **£2.000** και έχει **£13.000** για τη συντήρηση της εργασίας (**£13,000/£50=260L** δική μου εκτίμηση)

K	C^f	C^c	$\Pi = rK$	Συνολική Αξία $C^c + \Pi$
£20.000	£7.000	£13000.	£2.000	£15.000

Τον επόμενο χρόνο ο καπιταλιστής απασχολεί του μισούς εργάτες του στην παραγωγή του καταναλωτικού αγαθού και τους άλλους μισούς στην παραγωγή ενός μηχανήματος.

	K	C^f	C^c	$\Pi = rK$	Συνολική Αξία
I	10.000	3.500	6.500	1.000	7.500 προϊόν
II	10.000	3.500	6.500	1.000	7.500 Μηχάνημα
Σύνολο	20.000	7.000	13.000	2.000	15.000

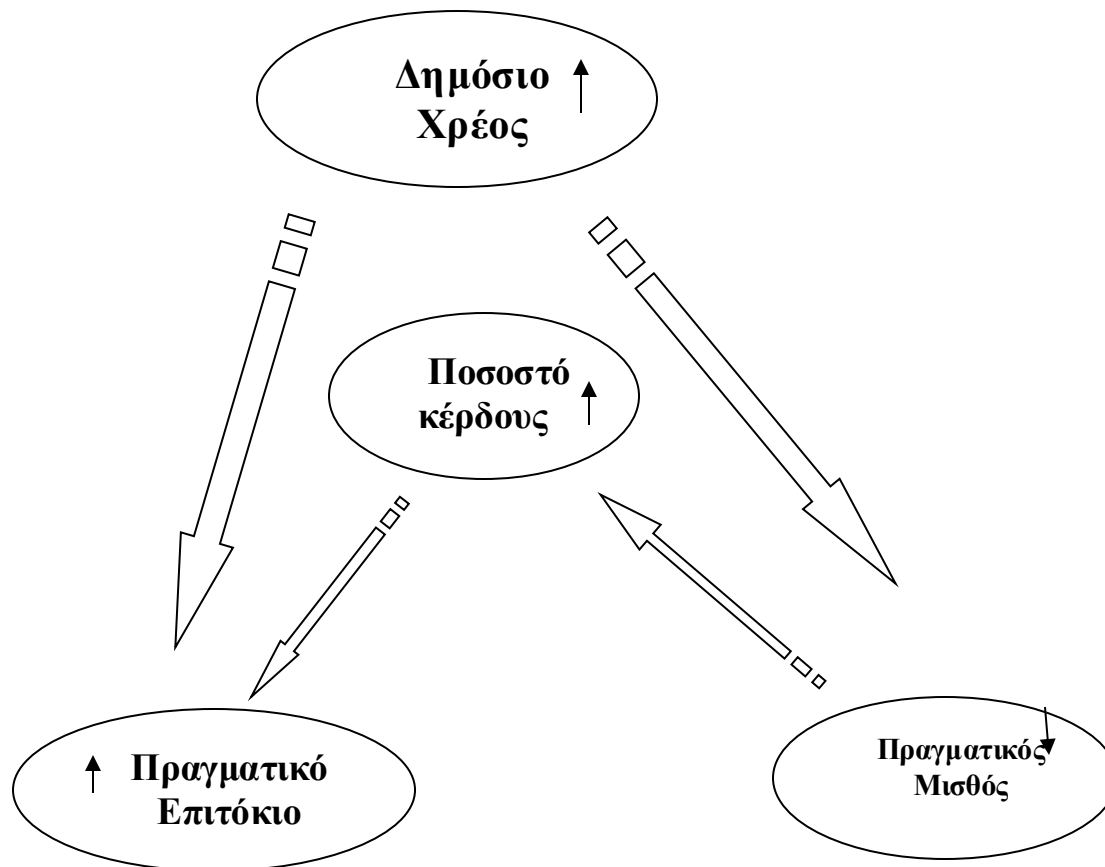
Για το Ζήτημα των Μηχανών (4/4)

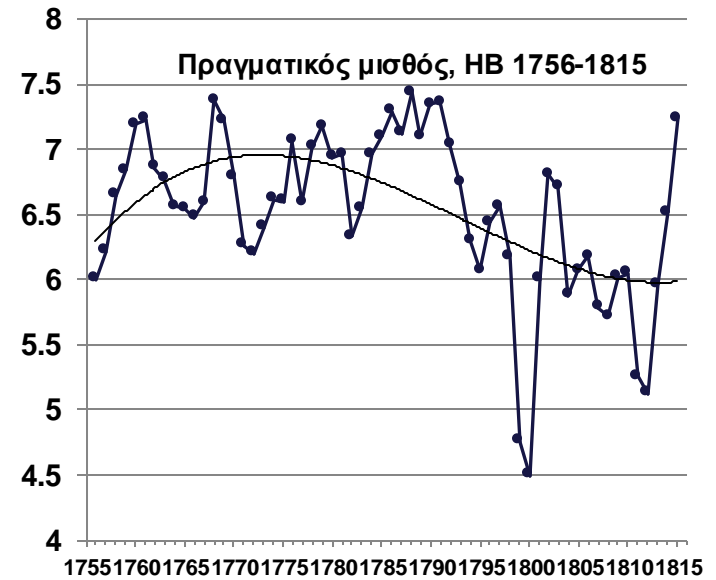
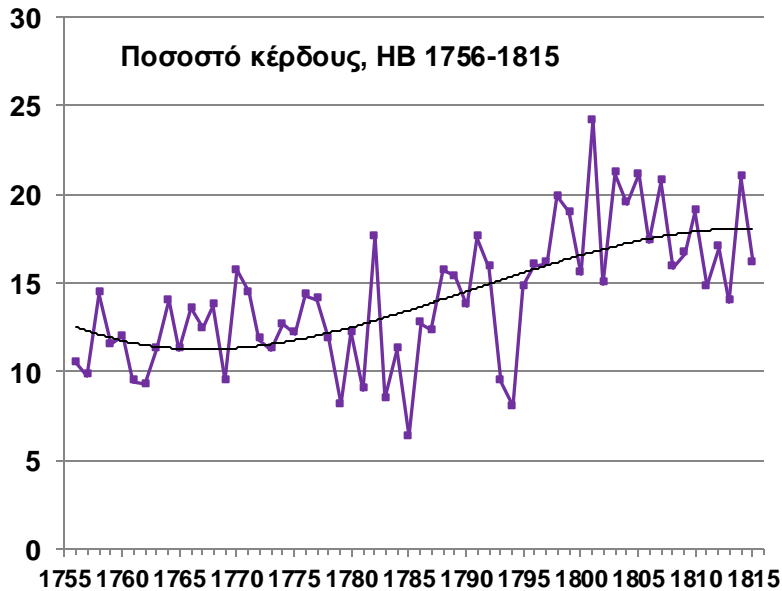
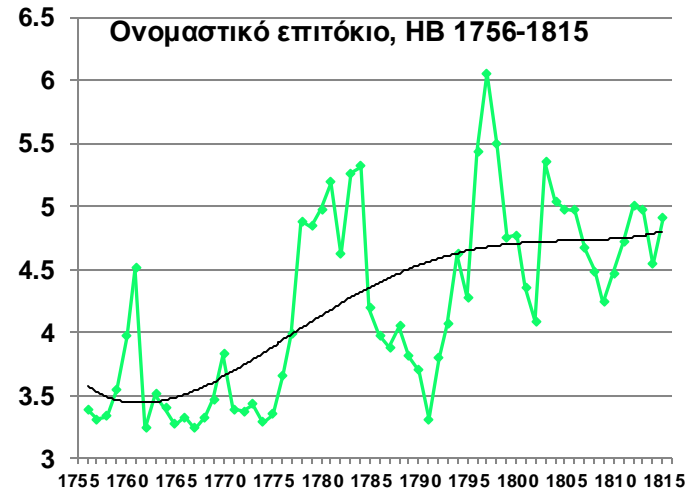
Το τρίτο έτος ο καπιταλιστής παράγει καταναλωτικά αγαθά με τη βοήθεια του μηχανήματος που κατασκευάστηκε το δεύτερο έτος. Έτσι έχουμε:

K	C^f	C^c	$\Pi = rK$	$C^c + \Pi =$ Συνολική Αξία
	$\pounds 7,000$			
	$+\pounds 7,500$			
$\pounds 20,000$	$=\pounds 14,500$	$\pounds 5,500$	$\pounds 2,000$	$\pounds 7,500$

Συμπέρασμα: Το μηχάνημα αντικαθιστά τους εργαζομένους ισόποσα με τη μείωση του μισθού, δηλαδή με $\pounds 7.500$
(η εκτίμησή μου: $\pounds 7.500 / \pounds 50 = 150$ άνεργοι)

Η Εικασία του Mill για τις επιπτώσεις του δημόσιου χρέους

Βιβλιογραφία

Ricardo, D., 1951. *On the Principles of Political Economy and Taxation*, ed. by Sraffa P. with the collaboration of M. Dobb, *The Works and Correspondence of David Ricardo*, Vol. I. Cambridge: Cambridge University Press.

Tsoufidis, L. (2010) *Competing Schools of Economic Thought*, Heidelberg: Springer.

Τσαλίκη, Π και Τσουλφίδης, Λ. (2014) *Δοκίμια Πολιτικής Οικονομίας*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλας.